

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права і процесу

Зоряна ЗАРАДЮК
Вікторія КОНДРАТІШИНА

КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Навчально-методичні рекомендації

Луцьк 2022

УДК 343.8(072)

З-34

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол № 6 від 23.02.2022р.)*

Рецензенти:

Книш С. В. – завідувач кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету ім. Лесі Українки, доктор юридичних наук, доцент.

Лащук Н. Р. – завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін Інституту права Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент.

Кондратішина В.В., Зарадюк З.В.

Кримінально-виконавче право : навчально-методичні рекомендації / Кондратішина В.В. та ін. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. – 30с.

Навчально-методичні рекомендації містять тематичний план змістових модулів, тематичні плани лекцій та семінарських занять, завдання до самостійної та індивідуальної роботи, а також перелік навчально-методичної літератури.

УДК 343.8(072)

© Кондратішина В.В.,

Зарадюк З.В. 2022

© Волинський національний
університет імені Лесі Українки, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП

ТЕМА 1. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ. ПОНЯТТЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА УКРАЇНИ.....	4
ТЕМА 2. ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	6
ТЕМА 3. ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАСУДЖЕНИХ.....	7
ТЕМА 4. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ.....	9
ТЕМА 5. ПІДСТАВИ І ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ ВЗЯТТЯ ПІД ВАРТУ.....	11
ТЕМА 6. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕПОВ'ЯЗАНИХ З ІЗОЛЯЦІЄЮ ВІД СУСПІЛЬСТВА.....	12
ТЕМА 7. ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК ТА АРЕШТУ.....	15
ТЕМА 8. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЩОДО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ.....	17
ТЕМА 9. ОСОБЛИВОСТІ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЗАСУДЖЕНИМИ ЖІНКАМИ ТА НЕПОВНОЛІТНІМИ.....	18
ТЕМА №10. ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ З УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ. ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ, КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА НИМИ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24

ВСТУП

Сучасний період державного будівництва в Україні характеризується активним та об'єктивно необхідним процесом удосконалення вітчизняного законодавства й практики його застосування, в тому числі у сфері боротьби зі злочинністю.

У комплексі взаємопов'язаних галузей права, що регламентують системну протидію злочинності, істотне місце належить кримінально-виконавчому законодавству, яке останніми роками знаходиться у стані постійного реформування.

Розвиток пенітенціарної науки та практичні кроки у сфері пенітенціарної реформи дозволяють стверджувати, що кримінально-виконавче право України стало самостійною галуззю права, яке вивчає виконання всіх видів кримінальних покарань, має існування та міжгалузеві зв'язки з іншими галузями права - кримінальним, цивільним, трудовим, сімейним, адміністративним і іншими - у разі, коли ці галузі права регулюють схожий спектр суспільних інтересів і відносин.

Приведення національної кримінально-виконавчої системи до кращих зразків міжнародного співробітництва вимагає та обумовлює вивчення даної навчальної дисципліни через призму ратифікованих Верховною Радою України міжнародно-правових актів та практики діяльності зарубіжних інститутів аналогічної дії.

Набуття повних, всебічних і об'єктивних знань з теоретичних основ даної галузі права та вироблення практичних навичок і вмінь щодо правильного застосування матеріальних норм кримінально-виконавчого законодавства є формуванням у здобувачів вищої освіти професійної майстерності та конкурентноздатності.

Чому можна навчитися (результати навчання).

Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності; вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних; виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи; застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності). Загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. Здатність працювати в команді.

Спеціальні

компетентності: здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також зміст правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право; здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти; здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції; здатність до критичного та системного аналізу правових явищ із застосуванням набутих знань у професійній діяльності; здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА ТА СИСТЕМА ОРГАНІВ І УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

ТЕМА 1 КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ. ПОНЯТТЯ І СИСТЕМА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Кримінально-виконавча політика України. Кримінально-виконавче право: поняття, предмет, метод та завдання. Принципи кримінально-виконавчого права. Загальногалузеві принципи кримінально-виконавчого права. Міжгалузеві принципи кримінально-виконавчого права. Галузеві принципи кримінально-виконавчого права. Кримінально-виконавче право і суміжні галузі права, зв'язок і відмінність між ними. Кримінально-виконавче право і кримінально-виконавче законодавство: його мета та завдання. Кримінально-виконавчі правовідносини. Наука кримінально-виконавчого права.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Охарактеризуйте сучасний стан тенденції розвитку кримінально-виконавчої політики в Україні.
2. Визначте місце кримінально-виконавчого права серед інших галузей права.
3. Як відносини становлять предмет кримінально-виконавчого права?
4. Визначте, які принципи, закріплені у ст. 5 КВК України, належать до загальноправових.
5. Визначте, які принципи, закріплені у ст. 5 КВК України, належать до міжгалузевих.
6. Визначте, які принципи, закріплені у ст. 5 КВК України, належать до галузевих.
7. Назвіть особливості кримінально-виконавчих правовідносин.
8. Назвіть основні джерела кримінально-виконавчого права України.
9. Розкрийте сутність основного методу правового регулювання у кримінально-виконавчому праві.

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Знайдіть та выпишіть, які нормативно-правові акти, що регулюють суспільні відносини в галузі кримінально-виконавчого права, були прийняті за 2017–2022 роки.
2. Які станні зміни були внесені до КВК України (вказати типовні дані)?

3. Назвіть сучасні теорії про мету покарання, які з цих теорій знайшли своє відображення в чинному кримінально-виконавчому законодавстві України.

4. Складіть список діючих постанов Пленуму Верховного Суду України, яких роз'яснюються питання виконання і відбування покарань, амністії, помилування, звільнення від відбування покарань та інші.

5. Знайдіть і выпишіть з КВК України по три приклади зобов'язувальних, заборонних, уповноважувальних та заохочувальних норм кримінально-виконавчого права.

6. Знайдіть і выпишіть з КВК України по три приклади матеріальних та процесуальних норм кримінально-виконавчого права.

7. Знайдіть і выпишіть з КВК України по три приклади регулятивних, правоохоронних та спеціальних норм кримінально-виконавчого права.

8. Наведіть періодизацію розвитку кримінально-виконавчої політики в Україні (з часів розпаду Російської імперії).

ТЕМА 2

ОРГАНИ І УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Поняття, соціальне призначення, принципи діяльності та задачі органів і установ виконання покарань, їх структура, компетенція та підпорядкованість. Види органів і установ виконання покарань. Кримінально-виконавчі установи, їх відмінність від місць тримання під вартою. Виправна колонія як основний вид кримінально-виконавчих установ. Органи держави, які виконують покарання без позбавлення волі, їх загальна характеристика.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, його територіальні органи управління, уповноважені органи з питань пробації.

Взаємодія органів і установ виконання покарань з судом, прокуратурою, органами Служби безпеки України, підрозділами МВС України та іншими органами.

Міжнародний контроль за діяльністю органів і установ виконання покарань. Правові основи, форми і зміст контролю органів державної влади й органів місцевого самоврядування за діяльністю органів і установ виконання покарань. Судовий контроль за діяльністю органів і установ виконання покарань. Цілі форми відомчого контролю. Прокурорський нагляд за дотриманням законів адміністрацією органів і установ виконання покарань.

Підстави і порядок здійснення громадського контролю за діяльністю органів і установ виконання покарань. Повноваження і форми реагування суб'єктів нагляду і контролю на порушення законності, міри відповідальності винних.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Завдання та види органів і установ виконання покарань.
2. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.
3. Повноваження уповноваженого органу з питань пробації.
4. Застосування до засуджених заходів медичного характеру
5. Взаємодія органів і установ виконання покарань з органами досудового розслідування та судами.

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Відбуваючий покарання у виді позбавлення волі у колонії середньогорівня безпеки Зайцев та громадянка Онищенко звернулися до адміністрації колонії з проханням дозволити їм реєстрацію шлюбу.

Яке рішення повинен прийняти начальник колонії?

2. Засуджений до позбавлення волі Климов відмовився від участі у виборах народних депутатів України, за що начальник відділення застосував до нього стягнення.

Дайте правову оцінку поведінці засудженого та діям начальника відділення.

3. Засуджений до обмеження волі Пучков звернувся до начальника виправного центру письмовою заявою надати йому дозвіл на виїзд за межі виправного центру у найближчі вихідні дні для участі у виборах сільського голови. Начальник відмовив йому, мотивуючи своє рішення тим, що такі особи не мають права брати участь у виборах сільських голів.

Чи правильне рішення прийняв начальник виправного центру?

4. Засуджений до позбавлення волі Бур'ян звернувся до начальника колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання із заявою про надання йому можливості поїхати до місця проживання з метою укладення договору купівлі-продажу автомобіля, який належить йому на праві приватної власності.

Як повинна бути розглянута заява засудженого?

5. Засуджений до позбавлення волі Гиренко направив письмове звернення до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, в якому прохав Уповноваженого в нести на розгляд Верховної Ради України законопроект про надання щорічних відпусток засудженим до позбавлення волі, що відповідало б Конституції України та міжнародним документам.

Чи мають право засуджені до позбавлення волі звертатися до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини?

Яку відповідь повинен дати Уповноважений Верховної Ради України з прав людини засудженому Гиренку?

Які міжнародні документи передбачають право працюючих на відпустки?

6. Начальник відділення нагадав засудженому Римаренку, який відбував покарання у виді позбавлення волі у виправній колонії мінімального рівня безпеки, про те, що коли він не перевиконуватиме норми виробітку, то адміністрація колонії не буде звертатися до суду з клопотанням про включення часу його роботи в колонії у загальний трудовий стаж.

Поясніть правомірність дій начальника відділення.

7. Засуджений до позбавлення волі Зюзін після направлення його у колонію середнього рівня безпеки відмовився від роботи у цій установі, посиляючись на те, що ст. 43 Конституції України забороняє використання примусової праці, а вироком суду для нього не встановлено обов'язок працювати в місцях позбавлення волі.

Прокоментуйте поведінку засудженого Зюзіна.

Як вирішується питання залучення засуджених до позбавлення волі до праці у міжнародно-правових документах?

ТЕМА 3 ПРАВОВИЙ СТАТУС ЗАСУДЖЕНИХ

Економічні, політичні і соціальні фактори, які визначають правове положення засуджених в Україні. Міжнародні правові акти про права людини, поводження з правопорушниками і їх вплив на правовий статус засуджених. Загальний, спеціальний і індивідуальний статуси осіб, які відбувають покарання. Правове положення засуджених іноземних громадян і осіб без громадянства. Встановлення в законодавстві загальних принципів визначення правового статусу засуджених.

Загальнодозволяючий і дозвільний принципи правового регулювання і загально громадських прав засуджених.

Джерела формування правового статусу засуджених: Конституція України, кримінально-виконавче законодавство й інші закони. Основні права й обов'язки осіб, які відбувають кримінальне покарання. Гарантії забезпечення реалізації правового статусу засуджених: економічні, соціально-політичні, юридичні й ін. Правові наслідки відбування покарань. Особливості правового статусу осіб, які відбули покарання.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Поняття правового положення осіб, які відбувають кримінальне покарання.
2. Права, законні інтереси та обов'язки засуджених.

3. положення засуджених до конкретних видів покарань.
4. Дисциплінарна, матеріальна та кримінальна відповідальність засуджених.

Розв'яжіть практичні завдання:

Засуджений Бокий, який відбував покарання у колонії мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, звернувся до начальника колонії з проханням дозволити йому відпустку для поїздки додому. На прийомі у начальника колонії він пояснив, що бажає скласти іспити для вступу до ВНЗ.

Чи є у засуджених до позбавлення волі право на одержання вищої освіти?

Засуджений Хроль, який відбував покарання у виді позбавлення волі у колонії середнього рівня безпеки, написав звернення до Європейського суду з прав людини, в якому прохав зобов'язати Державну пенітенціарну службу України направити його в іншу колонію, де б поважали його честь і гідність. Враховуючи, що засуджений Хроль під час відбування покарання у виді позбавлення волі не звертався за захистом своїх прав до судів України, начальник колонії прийняв рішення не направляти його звернення до Європейського суду.

Поясніть рішення начальника колонії у світлі положень Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод.

Умовно-достроково звільнений від відбування покарання Гусев звернувся до органів внутрішніх справ з проханням видати йому закордонний паспорт для виїзду до Польщі, з тим, щоб побачитися з тяжко хворим сином напередодні складної операції. Начальник відділу паспортної і міграційної служби відмовив Гусеву у видачі закордонного паспорта, пояснивши, що на час умовно-дострокового звільнення стосовно нього встановлюється іспитовий строк і тому він не може покинути межі України.

Чи є правомірним відмова начальника паспортної та міграційної служби?

Засуджений Попов, який відбував покарання у колонії максимального рівня безпеки, звернувся до начальника колонії з проханням перевести його у безпечне місце, бо він неодноразово отримував анонімні записки з погрозою вбивства за те, що не повернув картярський борг.

Яке рішення по забезпеченню права засудженого на особисту безпеку повинен прийняти начальник колонії?

На будівельному комбінаті, де працювали окремі категорії засуджених, виникла пожежа, збитки від якої склали 15 тис. грн. З'ясувалося, що пожежа сталася тому, що засуджені Клопов і Валенко, які виконували окремі види робіт на комбінаті, палили в цеху, а недопалки викинули усміття, де знаходилися дерев'яні стружки. У зв'язку з цим начальник колонії видав наказ про перерахування з особових рахунків засуджених Клопова і Валенка грошових коштів будівельному комбінату для відшкодування збитків.

Чи є правомірним ідії начальника колонії?

До засудженого Іщука на короткострокове побачення прибули родичі. Під час побачення Іщук почав спілкуватися з ним російською мовою. Присутній при цьому молодший інспектор служби нагляду та безпеки Назімов поставив вимогу, щоб розмова побачення велася державною мовою, інакше побачення буде припинено.

Дайте правову оцінку ситуації.

Чи є правомірним ідії молодшого інспектора Назімова?

Засуджений Юбкін, якому виповнилося 60 років, був залучений за рішенням адміністрації установи до праці, але Юбкін регулярно відмовлявся від виходу на роботу. Адміністрація установи застосувала до засудженого заходи дисциплінарного впливу за відмову від виходу на роботу.

Чи є законним таке рішення адміністрації установи?

ТЕМА 4

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Соціально-правове призначення міжнародного співробітництва в області виконання покарань, його основні напрямки. Історія міжнародного співробітництва в області поводження з засудженими.

Поняття і класифікація міжнародно-правових актів і стандартів. Загальні і спеціалізовані акти. Соціально-правова характеристика мінімальних стандартних правил поводження з ув'язненими.

Конвенція про катування і інших жорстоких, нелюдських чи принижуючих гідність видів поводження і покарання. Мінімальні стандартні правила ООН, які визначають відправлення правосуддя у відношенні неповнолітніх (Пекінські правила).

Стандартні мінімальні правила ООН у відношенні мір, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила). Проблеми реалізації міжнародно-правових актів і стандартів поводження з засудженими в кримінально-виконавчому законодавстві України.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Які положення Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 р. стосуються кримінально-виконавчого права.
2. Визначте, чи є суперечності між мінімальними стандартними правилами поводження з в'язнями та КВК.
3. Назвіть основні етапи формування міжнародних стандартів поводження з в'язнями, прав і свобод засуджених.

4. Вкажіть перспективирішеннянайбільшактуальнихпроблем кримінально-виконавчогоправа міжнародногомасштабувУкраїні: 1)підвищенняефективностівиконанняпокарань безізоляціїзасуджених відсуспільства; 2)пошукваріантівнайбільшеефективноговиконання позбавлення волі для виправлення злочинців; 3)розробка раціональних способів виконання покарань, пов'язаних із позбавленням волі, стосовно рецидивістівтаіншихкатегорійзлочинців,якістійконебажають стати на шлях виправлення.

5. Визначтеперспективиіснуванняприватнихвиховнихустанов для неповнолітніх в Україні.

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Дайте характеристику конгресів ООН з попередження злочинності та поводження з правопорушниками.
2. Наведіть приклади міжнародних універсальних актів загального характеру.
3. Наведіть приклади міжнародно-правових документів спеціалізованого характеру.
4. Наведіть приклади регіональних міжнародно-правових документів загального та спеціалізованого характеру.
5. Складіть порівняльну таблицю пенітенціарних систем України та будь-якої з названих країн: Великобританія, Італія, США, Франція, ФРН.
6. Застосування яких видів покарань, на Ваш погляд, є найбільше ефективним у країнах, з якими має державні кордони Україна?
7. Складіть порівняльну таблицю основних міжнародних документів, що стосуються забезпечення прав неповнолітніх правопорушників (Пекінські правила 1985 р., Правила ООН, що стосуються неповнолітніх, позбавлених волі, 1990 р.)

Назва	Рік і місце прийняття	Загальна структура	Основні положення	Чи ратифіковані Україною

**ТЕМА 5
ПІДСТАВИ І ПОРЯДОК ЗАСТОСУВАННЯ
ВЗЯТТЯ ПІД ВАРТУ**

Соціально-правове призначення попереднього ув'язнення під варту, його цілі і задачі. Підстави і принципи тримання під вартою. Місця тримання під

вартою. Слідчі ізолятори - основні місця тримання під вартою, їх задачі, структура і правові основи діяльності. Ізолятори тимчасового тримання органів внутрішніх справ. Використання кімнат попереднього ув'язнення інших установ кримінально-виконавчої системи України військових гауптвахт. Підстави і порядок прийому до слідчого ізолятора осіб, взятих під варту.

Правовий статус осіб, які тримаються під вартою. Відміна його від правового статусу засуджених до позбавлення волі на певний строк. Нормативне закріплення та загальні принципи визначення правового статусу ув'язнених. Основні права осіб, взятих під варту. Права на інформацію особисту безпеку, звертання з пропозиціями, заявами і скаргами, свободу віросповідання, участь у цивільно-правових угодах, реалізація права на листування, побачення, отримання посилок і передач, одержання і відправлення грошових переказів. Право на побачення з захисником і одержання юридичної допомоги. Обов'язки осіб, взятих під варту. Особливості правового статусу жінок, які тримаються під вартою, і неповнолітніх. Матеріально-побутове і медико-санітарне забезпечення осіб, взятих під варту.

Поняття та цілі режиму в слідчих ізоляторах, основні його вимоги. Засоби забезпечення режиму в слідчих ізоляторах: охорона і постійний нагляд, заходи заохочення і стягнення, матеріальна відповідальність осіб, взятих під варту. Заходи безпеки, їх зміст і правове регулювання. Порядок надання побачень, одержання посилок і передач, купівля продуктів харчування і предметів першої необхідності, подача заяв і скарг. Залучення до праці й організація виховної роботи з особами, які тримаються під вартою. Правове регулювання тримання в слідчих ізоляторах засуджених до позбавлення волі, які працюють по господарському обслуговуванню. Порядок переведення осіб, засуджених до позбавлення волі, із слідчих ізоляторів у кримінально-виконавчі установи.

Підстави і порядок звільнення осіб, які тримаються під вартою.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Правова природа, підстави і порядок застосування попереднього ув'язнення під варту.
2. Установи для попереднього ув'язнення.
3. Правове становище осіб, які перебувають у місцях попереднього ув'язнення.
4. Режим у місцях попереднього ув'язнення.
5. Підстави та порядок звільнення осіб, що тримаються під вартою.
6. Завдання слідчих ізоляторів.
7. Підстави і порядок звільнення осіб, взятих під варту із СІЗО.

Розв'яжіть практичні завдання:

Під час перевірки дотримання законності у слідчому ізоляторі прокурором було встановлено, що в одній із камер, де утримувалися неповнолітні ув'язнені, також були поміщені обвинувачені Кушій та Ситник, яким відповідно виповнилося 20 та 23 роки. Начальник слідчого ізолятора пояснив, що за законом, як виняток, припускається в камері з неповнолітніми утримувати дорослих ув'язнених.

Яке рішення повинен прийняти прокурор у даному випадку?

У слідчий ізолятор міста Одеси прибув адвокат Антонов з метою зустрічі зі своїм підзахисним Козленком. Адміністрація слідчого ізолятора адвокату в цьому було відмовлено на підставі статті 12 Закону «Про попереднє ув'язнення», оскільки він не мав на це дозволу слідчого, у провадженні якого знаходилася кримінальна справа.

Чи є правильним таке рішення адміністрації слідчого ізолятора?

Степура було засуджено за необережний злочин до двох років позбавлення волі і за його згодою він був залишений у слідчому ізоляторі для роботи по господарському обслуговуванню. Через місяць після початку відбування покарання засуджений Степура письмово звернувся до начальника слідчого ізолятора з проханням надати йому тривале побачення з престарілою матір'ю, мотивуючи тим, що до того, як його було залишено для подальшого відбування покарання в слідчому ізоляторі Комісія з питань розподілу, направлення та переведення для відбування покарання осіб, засуджених до позбавлення волі (далі – Комісія з питань розподілу), визначила йому для відбування покарання виправну колонію мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання, режим якої передбачає можливість тривалих побачень з близькими родичами.

Яке рішення повинен прийняти начальник слідчого ізолятора?

Засуджений до трьох років позбавлення волі Ореховскої в злочин під час відбування покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки із загальними умовами тримання був поміщений у грудні 2015 р. у слідчий ізолятор у якості запобіжного заходу. Під час перебування в слідчому ізоляторі Орехов у січні 2016 р. отримав передачу від своїх родичів і впродовж цього самого місяця на його ім'я надійшла ще одна передача. Адміністрація слідчого ізолятора відмовила у прийнятті останньої, мотивуючи тим, що протягом останнього року перебування у місцях позбавлення волі Орехов вже отримав шість посилок.

Чи є правомірною відмова адміністрації слідчого ізолятора?

Ув'язнений Раков звернувся зі скаргою до прокурора на дії адміністрації слідчого ізолятора, яка відмовила йому у побаченні зі своїм захисником на підставі того, що в даному слідчому ізоляторі в установленому порядку було застосовано режим особливих умов терміном тридцять днів. Метою побачення

ув'язненого зі своїм адвокатом була підготовка до судового засідання, яке було призначене через три дні.

Яке рішення має прийняти прокурор?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ

ТЕМА 6

ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ, НЕПОВ'ЯЗАНИХ З ІЗОЛЯЦІЄЮ ВІД СУСПІЛЬСТВА

Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Органи, які виконують покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, їх задачі та функції. Обов'язки засуджених до позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Відповідальність за невиконання вироку суду про позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді громадських робіт. Органи, які виконують громадські роботи, їх задачі, функції та компетенція. Правовий статус засуджених до громадських робіт. Умови відбування покарання у виді громадських робіт. Обов'язки і заборони, встановлені для засуджених до громадських робіт. Відповідальність засуджених до громадських робіт за порушення порядку і умов відбування покарання.

Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді виправних робіт. Органи, які виконують виправні роботи, їх задачі, функції і компетенція. Правовий статус засуджених до виправних робіт. Умови відбування виправних робіт. Обов'язки і заборони, встановлені для засуджених до виправних робіт. Відповідальність за порушення порядку і умов відбування виправних робіт і за злісне ухилення від їх відбування.

Правове регулювання і порядок виконання покарання у виді обмеження волі. Основні права і обов'язки засуджених. Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі. Залучення засуджених до праці й умови їх праці. Заходи заохочення і стягнення, які застосовуються до осіб, засуджених до обмеження волі. Матеріально-побутове і медико-санітарне забезпечення засуджених до обмеження волі.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Порядок і умови виконання покарання у виді штрафу.
2. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу.
3. Порядок і умови виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.
4. Порядок і умови виконання покарання у виді громадських робіт.
5. Порядок і умови виконання покарання у виді виправних робіт.
6. Порядок і умови виконання покарання у виді конфіскації майна.

7. Порядок і умови виконання покарання у виді обмеження волі.
8. Пробація: поняття, система та загальна характеристика.

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Анохіна була засуджена до виправних робіт строком на один рік з відрахуванням 10% від заробітку в дохід держави. Після того як вона відбула шість місяців строку покарання, Анохіна надала у службу пробації медичну довідку про те, що стала вагітною.

Як має діяти служба за даних обставин?

2. Душков був засуджений до двох років виправних робіт з відрахуванням 20 % від заробітку в дохід держави. Адміністрація підприємства, де працював Душков, на підставі вироку суду зробила відрахування з усієї суми заробітку засудженого. Вважаючи, що ці дії є неправильними, Душков звернувся до прокурора зі скаргою, де просив роз'яснити адміністрації, щоб вона відраховувала 20 %, встановлених вироком суду, від суми заробітку, що залишиться після відрахування податків та інших платежів.

Які пояснення має дати прокурор засудженому і на підставі якої правової норми?

3. Під час відбування покарання у виді громадських робіт Сичову була надана чергова відпустка за основним місцем роботи. У зв'язку з цим Сичов звернувся до начальника служби пробації з питанням, чи має він право провести відпустку в іншій місцевості.

Яку відповідь повинен надати начальник Сичову?

4. Засуджений до трьох років обмеження волі Мурченко відбував покарання у виправному центрі. Він звернувся з проханням до адміністрації центру дозволити йому проживати разом з дружиною в їх власному будинку, що знаходиться неподалік від виправного центру.

Запропонуйте відповідь адміністрації виправного центру.

5. Двох виправного центру прибули засуджені до обмеження волі строком на три роки кожний – Торов і Міщенко, 5 травня 2015 р. вони були взяті на облік.

Назвіть дату закінчення строку покарання для кожного засудженого, враховуючи при цьому, що Торов із 20 січня 2015 р. знаходився під вартою в СІЗО і в такому самому порядку був доставлений до виправного центру, а Міщенку був вибраний запобіжний засіб – особисте зобов'язання, тому до виправного центру він приїхав самостійно.

6. Блінову було засуджено до штрафу в розмірі 8500 грн. У місячний термін після набрання вироком законної сили штраф засудженою так і не був сплачений. Було встановлено, що внаслідок стихійного лиха майну засудженої

були спричинені значні збитки. Крім того, на утриманні засудженої двоє неповнолітніх дітей.

Яким має бути порядок виконання вироку суду за даних умов?

7. Кускова було засуджено за ч. 3 ст. 212 КК України до семи років позбавлення волі з конфіскацією майна. Під час виконавчого провадження було накладено арешт на майно засудженого. Проте під час передачі майна фінансовим органам державному виконавцю стало відомо, що засуджений помер у місцях позбавлення волі.

Чи має право державний виконавець продовжувати здійснювати дії, направлені на конфіскацію майна?

8. Юрченка було засуджено за ч. 1 ст. 172 КК України до позбавлення права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих обов'язків, строком на два роки. Під час відвідування підприємства, на якому працює Юрченко, працівник пробації з'ясував, що Юрченко продовжує обіймати посаду, у зв'язку з якою ним було вчинено злочин.

Яким чином служба пробації повинна відреагувати на порушення вимог вироку?

ТЕМА 7

ПОРЯДОК І УМОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ У ВИДІ ДОВІЧНОГО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ, ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ НА ПЕВНИЙ СТРОК ТА АРЕШТУ

Виконання покарання у виправних колоніях і його правове регулювання. Особи, які відбувають покарання у виправних колоніях, як об'єкт виправного впливу. Умови відбування позбавлення волі у виправних колоніях. Види і юридична характеристика інститутів зміни умов тримання засуджених даної форми. Зміна умов тримання засуджених у зв'язку з заміною покарання більш м'яким. Критерії розмежування зміни умов тримання відмір заохочення і стягнення, а також співвідношення інституту зміни умов тримання засуджених з поняттям прогресивної системи відбування покарання.

Особливості виконання покарань неповнолітніми. Види виховних колоній. Склад засуджених, умови відбування покарання. Праве положення засуджених. Міри заохочення і стягнення, які застосовуються до засуджених у виховних колоніях. Переведення засуджених до позбавлення волі з виховних колоній у виправні колонії. Організація навчально-виховного процесу. Особливості відбування покарання засудженими жінками. Особливості їх правового статусу. Будинки дитини.

Загальна характеристика покарання у виді довічного позбавлення волі. Правове регулювання виконання (відбування) покарання у виді довічного позбавлення волі. Місця виконання покарання у виді довічного позбавлення

волі. Правовий статус засуджених до довічного позбавлення волі. Порядок і умови виконання покарання у виді довічного позбавлення волі. Загальна характеристика покарання у виді арешту. Правове регулювання виконання (відбування) покарання у виді арешту.

Правовий статус засуджених до арешту. Порядок умов виконання покарання у виді арешту. Порядок залучення до праці засуджених до арешту. Порядок звільнення засуджених до арешту

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Класифікація осіб, засуджених до позбавлення волі.
2. Розподіл засуджених за видами установ виконання покарань.
3. Режим в установах виконання покарань: поняття, функції, вимоги і засоби забезпечення.
4. Правила внутрішнього розпорядку установ виконання покарань.
5. Позбавлення волі: негативні соціальні та психологічні наслідки.
6. Права людини і проблема позбавлення волі.
7. Основні напрямки поліпшення діяльності установ по виконанню покарань.

Розв'яжіть практичні завдання:

1. Під час приймання засуджених до колонії середнього рівня безпеки начальник відділення по контролю за виконанням судових рішень за матеріалами особової справи встановив, що у колонію прибув Мухін, засуджений за ст. 115 КК України до 12 років позбавлення волі. Раніше він двічі був засуджений, у тому числі й за злочин, вчинений під час відбування покарання. Судимість за усі попередні злочини не була погашеною або знятою.

У виправній колонії якого рівня безпеки може відбувати покарання засуджений Мухін?

2. За незаконний аборт (ч. 2 ст. 134 КК України) Пашина була засуджена до п'яти років позбавлення волі. Комісія з питань розподілу направила її для відбування покарання у виправну колонію мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання.

Чи правильно визначено рівень безпеки виправної колонії?

3. Засуджений Котов, що відбував покарання у виправній колонії середнього рівня безпеки, звернувся зі скаргою до прокурора на дії начальника виправної колонії, який не дозволив йому короткочасний виїзд за межі місця позбавлення волі у зв'язку зі смертю матері.

Чи є обґрунтованою скарга засудженого?

4. Засуджений Слонов, який відмовлявся від виходу на роботу, на думку адміністрації, став злісним порушником установленого порядку відбування покарання. У зв'язку з цим начальник колонії віддав розпорядження застосувати до засудженого гамівну сорочку.

Чи є правильними дії начальника колонії?

У яких випадках застосовується гамівна сорочка?

5. Засуджений Котов відмовився від вимог адміністрації щодо виходу на роботу у суботу, мотивуючи відмову тим, що субота є вихідним днем.

Чи вважається така відмова порушенням трудової дисципліни?

6. Засуджений Папашев звернувся зі скаргою до прокурора у зв'язку з тим, що за одноразове вживання спиртних напоїв його як злісного порушника режиму за постановою начальника колонії на підставі ст. 133 КВК України було переведено у приміщення камерного типу.

Чи є підстави для оскарження засудженим дій начальника колонії?

Чи може за таких обставин засуджений бути визнаний злісним порушником режиму?

7. Стус був засуджений за ч. 2 ст. 286 КК України до восьми років позбавлення волі. Комісією з питань розподілу він був направлений до виправної колонії мінімального рівня безпеки за полегшеними умовами тримання. Один із членів Комісії з питань розподілу не погодився з таким рішенням на підставі того, що згідно зі ст. 12 КК України цей злочин є тяжким, Стус вчинив його у стані сп'яніння, це спричинило тяжкі наслідки (смерть потерпілого, заподіяння тяжких тілесних ушкоджень іншим особам), тому він повинен відбувати покарання у виправній колонії максимального рівня безпеки.

Дайте правову оцінку названій ситуації і визначте Стусу рівень безпеки виправної колонії, мотивуючи своє рішення.

ТЕМА 8

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ЩОДО ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

Покарання, які застосовуються до засуджених військовослужбовців у загальній системі кримінальних покарань, їх коротка характеристика.

Правове регулювання виконання (відбування) покарання засудженими військовослужбовцями.

Правове регулювання порядку та умов виконання (відбування) службових обмежень для військовослужбовців.

Звільнення від покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців а також

мінайого засудженому військовослужбовцю, який звільняється з військової служби.

Особливості виконання покарання у виді арешту щодо засуджених військовослужбовців. Місця відбування арешту, особливості правового становища засуджених військовослужбовців при відбуванні арешту на гауптвахтах. Роздільне тримання засуджених військовослужбовців.

Право регулювання виконання (відбування) покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Застосування основних засобів впливу до засуджених, а також інших засобів, обумовлених проходженням військової служби.

Основні завдання змісту режиму в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

Основні засоби забезпечення режиму в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Матеріально-побутове та медичне забезпечення засуджених військовослужбовців.

Правові становища засуджених військовослужбовців. Правовий статус осіб, що містяться в дисциплінарній військовій частині.

Зміни умов відбування покарання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців.

Застосування заходів заохочення і стягнення до засуджених військовослужбовців.

Особливості режиму та праці засуджених.

Виховна робота із засудженими військовослужбовцями.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Правове регулювання покарання у виді тримання військовослужбовців у дисциплінарному батальйоні.
2. Порядок направлення та прийому засуджених у дисциплінарний батальйон.
2. Розміщення режиму тримання засуджених у дисциплінарному батальйоні.
4. Організація праці та виховна робота із засудженими в дисциплінарному батальйоні.
5. Порядок звільнення з дисциплінарного батальйону.
6. Порядок виконання покарання у виді службових обмежень для військовослужбовців.
7. Особливості відбування арешту засудженими військовослужбовцями.

Дайте відповіді на тестові запитання:

1. Засуджені військовослужбовці у дисциплінарному батальйоні мають право на одержання посилок (передач) і бандеролей:

- 1) 2 рази на місяць;
- 2) 1 раз на місяць;
- 3) 1 раз на 2 тижні;

- 4) не мають права отримувати взагалі;
- 5) без обмеження їх кількості.

2. Військові частини, гауптвахти виконують покарання у виді:

1) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, службового обмеження для військовослужбовців, засуджених за злочин невеликої тяжкості, арешту утриманням засуджених на гауптвахтах;

2) тримання в дисциплінарному батальйоні засуджених військовослужбовців строкової служби;

3) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, службового обмеження для військовослужбовців, засуджених за злочин невеликої тяжкості, позбавлення волі на певний строк та довічне позбавлення волі для військовослужбовців;

4) арешту утриманням засуджених на гауптвахтах, а також здійснюють контроль за поведінкою засуджених військовослужбовців, звільнених від відбування покарання з випробуванням;

5) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу, службового обмеження для військовослужбовців, засуджених за злочин невеликої тяжкості, арешту утриманням засуджених на гауптвахтах, а також здійснюють контроль за поведінкою засуджених військовослужбовців, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

3. Під час відбування покарання у виді службового обмеження для військовослужбовців засудженому не встановлюється таке обмеження:

1) не підлягає підвищенню за посадою;

2) не може бути підвищений у військовому званні;

3) покарання не зараховується в строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання;

4) заборона виходу за межі військової частини без дозволу начальника;

5) із суми його грошового забезпечення в обов'язковому порядку здійснюється відрахування в дохід держави

4. Засуджених не звільняють з дисциплінарного батальйону за таких підстав:

1) після відбуття строку покарання, призначеного вироком суду;

2) в силу акту амністії;

3) у зв'язку з помилуванням;

4) у зв'язку із закінченням строку військової служби;

5) зв'язку з винесенням судом ухвали або постанови про звільнення від відбування покарання через хворобу.

5. Засудженому військовослужбовцю не може бути дозволений короткостроковий виїзд за межі дисциплінарного батальйону у разі:

1) смерті близького родича;

2) тяжкої хвороби близького родича;

3) тяжкої хвороби близького родича, яка загрожує життю хворого;

4) стихійного лиха, що спричинило значну матеріальну шкоду майну засудженого військовослужбовця;

5) стихійного лиха, що спричинило значну матеріальну шкоду майну родині засудженого військовослужбовця.

6. Який вид покарання може бути призначений засудженому військовослужбовцю як додатковий:

1) позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу;

2) службові обмеження для військовослужбовців;

3) арешт;

4) тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців;

5) кожний з цих видів покарань може бути призначений як основний.

7. Заміна засудженому військовослужбовцю позбавлення волі триманням у дисциплінарному батальйоні здійснюється судом з розрахунку:

1) 1 день позбавлення волі за 1 день тримання в дис. батальйоні;

2) 1 день позбавлення волі за 2 дні тримання в дис. батальйоні;

3) 1 день позбавлення волі за 3 дні тримання в дис. батальйоні;

4) 2 дні позбавлення волі за 1 день тримання в дис. батальйоні;

5) 3 дні позбавлення волі за 1 день тримання в дис. батальйоні.

8. Короткострокові побачення з родичами чи іншими особами надаються засудженим, які відбувають покарання у дисциплінарному батальйоні:

1) 1 раз на тиждень;

2) 1 раз на 2 тижні;

3) 1 раз на 3 тижні;

4) 1 раз на місяць;

5) 1 раз на 3 місяці.

9. Рядовий Супов під час відбування покарання в дисциплінарному батальйоні припустив порушення вимог режиму. Командир взводу, до якого був приписаний засуджений, як стягнення наклав на нього арешт із триманням на гауптвахті терміном п'ять діб.

Чи правомірними є дії командира взводу в даному випадку?

10. Рядовий Ширшов незаконним шляхом придбав у одного з прапорщиків дисциплінарного батальйону рілку домашнього виготовлення. В результаті вживання цієї горілки рядовий Ширшов отруївся і був направлений до шпиталю для проведення лікування. Враховуючи обставини захворювання рядового Ширшова, командир дисциплінарного батальйону прийняв рішення про невключення терміну лікування в строк відбування покарання. Рядовий Ширшов із цього приводу звернувся зі скаргою до військового прокурора гарнізону.

Яке рішення має прийняти військовий прокурор?

ТЕМА 9

ОСОБЛИВОСТІ ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ ЗАСУДЖЕНИМИ ЖІНКАМИ ТА НЕПОВНОЛІТНІМИ

Особливий статус жінки в умовах ізоляції від суспільства. Пільгові умови під час відбування покарання у виді позбавлення волі жінками.

Порядок та особливості умов відбування покарання засудженими вагітними жінками, матерями-годувальницями і жінками, які мають дітей віком до трьох років.

Особливості застосування щодо жінок засобів виправлення та ресоціалізації.

Організація праці засуджених жінок.

Правове регулювання, організація та умови проживання жінок засуджених до позбавлення волі, за межами виправної колонії.

Правове регулювання виконання покарання у виховних колоніях та особливості умов його відбування. Заходи заохочення і стягнення, що застосовуються до засуджених, які відбувають покарання у виховних колоніях та порядок їх застосування.

Особливості застосування до засуджених, які утримуються у виховних колоніях, суспільно корисної праці, загальноосвітнього і професійного навчання, виховної роботи.

Участь громадських об'єднань у роботі виховних колоній. Піклувальні ради та батьківські комітети у виховних колоніях, їх значення у виправленні і ресоціалізації засуджених неповнолітніх. Організація і діяльність піклувальних рад і батьківських комітетів.

Залишення у виховних колоніях засуджених, які досягли вісімнадцятирічного віку. Переведення засуджених із виховної колонії до виправної колонії.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Види виправних колоній, в яких відбувають покарання засуджені жінки.
2. Структурні дільниці, що створюються у виправних колоніях, де відбувають покарання жінки.
3. Будинки дитини при колоніях: статус та функціонування.
4. Умови відбування кримінального покарання у виді позбавлення волі вагітною жінкою.
5. Праця вагітних жінок та жінок, що мають дітей віком до 3-х років.
6. Особливості відбування покарання у виді позбавлення волі засудженими неповнолітніми.
7. Застосування до неповнолітніх заходів заохочення та стягнення.
8. Переведення засуджених із виховної колонії до виправної колонії.

9. Участь громадськості у виправленні і ресоціалізації засуджених неповнолітніх.

Тематика реферативних завдань та наукових публікацій:

1. Дайте аналіз правового статусу засуджених вагітних жінок, матерів-годувальниць і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

2. Розкрийте зміст та суть правового статусу засуджених неповнолітніх.

3. Міжнародна практика правового статусу засуджених вагітних жінок, матерів-годувальниць і жінок, які мають дітей віком до трьох років (на прикладі однієї із держав).

4. Міжнародна практика правового статусу засуджених неповнолітніх.

5. Інтеграція вітчизняного кримінально-виконавчого законодавства у сфері правового статусу засуджених неповнолітніх до європейських стандартів.

ТЕМА №10

ЗВІЛЬНЕННЯ ЗАСУДЖЕНИХ З УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПOKAPAHHЬ. ДОПОМОГА ОСОБАМ, ЯКІ ЗВІЛЬНЕНІ ВІД ВІДБУВАННЯ ПOKAPAHHЯ, КОНТРОЛЬ І НАГЛЯД ЗА НИМИ

Правові підстави і види звільнення засуджених від відбування покарання. Порядок звільнення від відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк (після закінчення строку покарання, за амністією, помилуванням, умовно-достроковим звільненням, за тяжкою хворобою та ін.).

Соціально-правовата психологічна підготовка осіб, звільнених від відбування покарання. Допомога засудженим, звільненим від відбування покарання, у трудовому і побутовому улаштуванні. Взаємодія кримінально-виконавчих установ з ОВС і органами соціального захисту при звільненні засуджених. Оплата проїзду, забезпечення продуктами харчування, одягом і грошовим утриманням.

Правова природа та підстави встановлення адміністративного нагляду в місцях позбавлення волі. Категорії засуджених, які підпадають під адміністративний нагляд. Додаткові обмеження, покладені на осіб, заявками встановлений адміністративний нагляд. Відповідальність за порушення правил адміністративного нагляду.

Опрацюйте теоретичні питання:

1. Порядок звільнення від відбування покарання.

2. Правовий статус осіб, які відбули покарання.

3. Підстави звільнення від відбування покарання.

4. Порядок дострокового звільнення від відбування покарання.

5. Надання допомоги особам, звільненим з місць відбування покарання.

6. Встановлення адміністративного нагляду за звільненими осособами.

7. Громадський контроль за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання.

Розв'яжіть практичні завдання:

Арзамасцев, засуджений до позбавлення волі на три роки, відбував покарання у виправній колонії мінімального рівня безпеки. Строк відбування покарання закінчувався 2 травня. Арзамасцев звернувся до начальника установи з клопотанням про звільнення від відбування покарання 30 квітня, оскільки 1 та 2 травня є святковими днями, а 3 травня – вихідний день.

Яке рішення повинен прийняти начальник виправної колонії і на підставі якої правової норми?

На час звільнення із виховної колонії ніхто з родичів п'ятнадцятирічного Жолудева не приїхав до колонії зустріти його. Батьки Жолудева проживають у іншому місті, розташованому за 600 км від цієї колонії.

Як у такому випадку повинна діяти адміністрація виховної колонії?

При звільненні Папаніна, який відбував покарання за ст. 185 КК України, адміністрація виправної колонії винесла постанову про встановлення адміністративного нагляду за звільненим направила її для виконання в органі внутрішніх справ замість попереднього проживання засудженого. Ця постанову була мотивована тим, що Папанін раніше вже був засуджений до позбавлення волі за крадіжку чужого майна, а під час відбування покарання за останній злочин систематично злісно порушував вимоги режиму, ознак виправлення не виявив.

Чи відповідає таке рішення закону?

Чи має право адміністрація виправної установи виносити постанову про адміністративний нагляд?

Засуджений за особливо тяжкий злочин Букін під час відбування покарання захворів на активну форму туберкульозу. У зв'язку з цим адміністрація виправної колонії звернулася до суду з поданням про дострокове звільнення засудженого від відбування покарання, додавши одночасно висновки лікарської комісії про тяжке захворювання засудженого.

Яке рішення повинен прийняти суд і на підставі якої правової норми?

Засуджена Зальцман, яка відбувала покарання у виді позбавлення волі й народила дитину, була звільнена судом від подальшого відбування покарання.

У якому порядку повинен здійснюватися нагляд за її поведінкою?

Киричок подав заяву в суд із клопотанням про зняття з нього адміністративного нагляду, бо вважав, що у зв'язку з інвалідністю він перестав бути

суспільно небезпечним. В якому порядку повинно бути розглянуто клопотання Киричка?

Що є підставами для припинення адміністративного нагляду?

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні акти

1. Конституція України: прийнята на п'ятій позачерговій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної ради України. -1996. - №30. - Ст.141. - із наступними змінами і доповненнями. URL :<http://portal.rada.gov.ua>
2. Кримінальний кодекс України, прийнятий сьомою сесією Верховної Ради України 5 квітня 2001р. // Відомості Верховної ради України. - 2001. - №25-26. - Ст.131.Із наступними змінами та доповненнями. URL :<http://portal.rada.gov.ua>
3. Кримінальний процесуальний Кодекс України: Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI - Відомості Верховної Ради України. - 2013. - № 9-10, № 11-12, № 13. - Ст.88. Із наступними змінами та доповненнями. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page>
4. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон від 11.07.2003 № 1129-IV- Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 3-4. -Ст. 21. Із наступними змінами та доповненнями. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>
5. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. - Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 40-41. - Ст.379. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-198>
6. Про державну кримінально-виконавчу службу: Закон від 23.06.2005 № 2713-IV// Відомості Верховної Ради України. - 2005. - № 30. -ст.409. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2713-159>.
7. Про пробацію: Закон від 05.02.2015 № 160-VIII // Відомості Верховної Ради. - 2015. - № 13. - Ст.93. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-19>
8. Про попереднє ув'язнення: Закон України від 30 червня 1993 р. № 3352-XII // Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 35. - Ст. 360. URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3352-1212>
9. Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі: Закон від 01.12.1994 № 264/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. -1994. - № 52. - Ст.455. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/264/94-вр14>
10. Про соціальну адаптацію осіб, які відбувають чи відбули покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк: Закон від 17.03.2011 № 3160-VI // Відомості Верховної Ради України. -2011. - № 38. -Ст.380. Із змінами та доповненнями.-URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3160-1716>
11. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку установа виконання покарань: Наказ Міністерства юстиції України від 28.08.2018 № 2823/5 URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1010-18/print22>
12. Типового положення про батьківський комітет при виховній колонії: Наказ Міністерства юстиції України від 09.01.2013 № 65/5. URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0099-1325>
13. Про організацію соціально-виховної та психологічної роботи із засудженими: Наказ Міністерства юстиції України від 04.11.2013 № 2300/5 URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1863-1326>
14. Про затвердження Положення про навчальний центр при кримінально-виконавчій установі закритого типу: Наказ Міністерства освіти та науки України та Міністерства юстиції України від 19.12.2013 № 1794/2691/5 URL :<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2192-1327>
15. Про затвердження Порядку організації надання засудженим до позбавлення волі доступу до глобальної мережі Інтернет: Наказ Міністерства юстиції України від 01.08.2014 № 1275/5 URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0991-1428>
16. Про затвердження Порядку організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах привиправних колоніях та слідчих ізоляторах, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України: Наказ Міністерства

освіти та науки України та Міністерства юстиції України від 10.06.2014 № 691/897/5 URL :<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0629-1429>

17. Про затвердження Інструкції про умови праці та заробітну плату засуджених до обмеження волі або позбавлення волі: Наказ Міністерства юстиції України від 07.03.2013 № 396/5 URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0387-1331>

18. Про затвердження Порядку організації виробничої діяльності та залучення засуджених до суспільно корисної праці на підприємствах виправних центрів, виправних та виховних колоній Державної кримінально-виконавчої служби України: Наказ Міністерства юстиції України від 03.01.2013 № 26/5 URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0068-1332>

19. Порядок забезпечення речовим майном засуджених, які відбувають покарання в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах: Наказ Міністерства юстиції від 20.02.2012 р. № 280/5 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 17. – Ст. 631.

20. Про затвердження Інструкції про порядок виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі, та здійснення контролю щодо осіб, засуджених до таких покарань: Наказ Державного Департаменту України з питань виконання покарань від 19.12.2003 № 270/1560 URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0016-04>

21. Про затвердження Положення про територіальне (міжрегіональне) воєнізоване формування Державної кримінально-виконавчої служби України: Наказ Міністерства юстиції України від 06.02.2017 № 292/5 URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0177-1735>

22. Про затвердження Положення про визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення, Положення про центральну, міжрегіональну комісію та комісію слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення: Наказ Міністерства юстиції України від 27.02.2017 № 680/5 URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0265-17#n1436>

23. Положення про центральну, міжрегіональну комісію та комісію слідчого ізолятора з питань визначення особам, засудженим до довічного позбавлення волі та позбавлення волі на певний строк, виду колонії, порядок направлення для відбування покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, позбавлення волі на певний строк, арешту й обмеження волі, та їх переведення: Наказ Міністерства юстиції України від 27.02.2017 № 680/5 URL :<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0266-17/paran4#n437>

24. Про затвердження Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України: Наказ Міністерства юстиції України від 18.03.2013 № 460/5 URL :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0445-13/page38>

25. Загальна декларація прав людини, прийнята ООН 10 грудня 1948 р. // Кримінально-виконавче право: Збірник нормативно-правових документів / Уклад. А.Х. Степанюк. – Х.: Право, 2005. – С. 3-9.

26. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права, прийнятий 16 грудня 1966 р. // Кримінально-виконавче право: Збірник нормативно-правових документів / Уклад. А.Х. Степанюк. – Х.: Право, 2005. – С. 9-18.

27. Мінімальні стандартні правила поведіння зв'язаних // Кримінально-виконавче право: Збірник нормативно-правових документів / Уклад. А.Х. Степанюк. – Х.: Право, 2005. – С. 18-36.

28. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню // Правалюдини: міжнародні договори Організації Об'єднаних Націй та Ради Європи; [Упоряд. В. Павлик, В. Тесленко]. –К.: Факт, 2001. –152 с.

29. Европейская конвенция о защите прав человека и основных свобод // Права человека и информирование правового государства в Украине. –Х.: Ксилон, 1998. –112 с.

30. Мінімальні стандартні правила ООН, що стосуються здійснення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила) від 1985 р.

31. Права людини і професійні стандарти для працівників пенітенціарної системи в документах міжнародних організацій. –К.: Сфера, 2002.–С. 95-113.

32. Мінімальні стандартні правила ООН щодо заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням (Токійські правила) від 1990 р.

33. Правалюдини професійні стандарти для працівників пенітенціарної системи в документах міжнародних організацій. –К.: Сфера, 2002.–С. 53-61.

Базова:

1. Кримінально-виконавче право : навчальний посібник / уклад. Конопельський В. Я., Резніченко Г. С., Грішин В. А., Марченко О. А., Кричевська Х. О. Одеса : ОДУВС, 2018. - 343 с.

2. Виконання кримінальних покарань та пробації. Законодавство. Роз'яснення. Зразки документів : навчальний посібник / уклад. Ковальський В. С. - Київ : Юрінком Інтер, 2018. - 824 с.

3. Кримінально-виконавче право України [У схема та таблицях]: Навч. посібник / За заг. ред. проф. В. І. Олефіра та проф. О. Г. Колба. / [Олефір В. І., Колб О. Г., Рогатинська Н. З., Ткачук В. Є., Банах С. В.] – Київ, 2016. - 264 с.

4. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. (відповіді на екзаменаційні питання та питання до практичних занять) / К. А. Автухов ; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2016. – 158 с.

5. Кримінально-виконавче право : підручник / В. В. Голіна, А. Х. Степанюк, О. В. Лисодєд та ін. ; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. – Х. : Право, 2015. – 392 с.

6. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб / К. А. Автухов; за заг. ред. А. Х. Степанюка. – Х.: Право, 2015. – 160 с.

7. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб./О.М.Гумін,К.Б. Марисюк; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». –Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. -391 с.

Допоміжна:

1. Автухов К. А. Права та законні інтереси засуджених до позбавлення волі в умовах реформування Державної кримінально-виконавчої служби України: монографія/К.А.Автухов,А.П.Гель,О.Г.Колб,А.Х.Степанюк,І.С.

Яковець;ред.:А.Х.Степанюк;Нац.акад.прав.наукУкраїни,НДІвивч. проблем злочинності ім. В.В. Сташиса, Координац. бюро з проблем кримін.-викон. права. -Харків : Право, 2015. -243, [1] с.

2. Бадира В.А. Правові основи виправлення та ресоціалізації жінок, засуджених до позбавлення волі : монографія / В.А. Бадира, Т.А. Денисова. –Запоріжжя, 2009. –168 с.

3. Богатирьов І. Г. Криза пенітенціарної реформи в Україні: причини та шляхи їх вирішення / І. Г. Богатирьов // Право і суспільство. - 2016. - № 4. -С. 161-166.

4. Бондарева К. В. Режим як засіб впливу на осіб, які відбувають покарання за злісну непокору вимогам адміністрації установи виконання покарання / К. В. Бондарева // Міжнародний юридичний вісник : актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). - 2017. - Вип. 4-5. - С. 110-115.

5. Василенко К. І. Теоретико-прикладні засади соціально-виховної роботи в системі основних засобів виправлення та ресоціалізації засуджених у

виправних колоніях/К.І.Василенко// Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. - 2016. - Вип. 1. - С. 54-61.

6. Головач А. В. Про деякі проблемні питання взаємодії установ виконання покарань з іншими суб'єктами запобігання злочинам / А. В. Головач // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. - 2018. - Вип. 31. - С. 114-116.

7. Дем'яненко Ю. О. Перспективи вдосконалення надання медичних послуг в установах виконання покарань/Ю.О.Дем'яненко, Л.І.Олефір, Т.С. Михайлова // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2018. - № 1. - С. 117-125.

8. Джужа О. Вплив злочинної субкультури на безпеку життєдіяльності особи у місцях позбавлення волі / О. Джужа, С. Колб // Іст.-прав. часоп. - 2016. - № 1. - С. 135-142.

9. Джужа О. М. Про деякі інституційні принципи кримінально-виконавчої діяльності персоналу органів та установ виконання покарань України / О. М. Джужа, Я. О. Ліховіцький // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 1. - С. 156-163.

10. Колб О. Г. Про деякі змістовні елементи поняття «кримінально-виконавча діяльність персоналу органів та установ виконання покарань» / О. Г. Колб, В. В. Ремега // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 1. - С. 164-172.

11. Котирло О. О. Основні аспекти аналізу кримінально-виконавчого законодавства в сфері управління органами та установами виконання покарань / О. О. Котирло // Вісник Пенітенціарної асоціації України. - 2017. - № 1. - С. 162-169.

12. Лазаренко Л. А. Застосування реабілітаційного підходу під час виконання кримінальних покарань як умова успішного виправлення засуджених / Л. А. Лазаренко // Вісник Пенітенціарної асоціації України. - 2017. - № 1. - С. 182-189.

13. Пузирьов М. С. Порівняльний аналіз виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк в Україні та зарубіжних країнах : монографія / М. С. Пузирьов // К.: ВД «Дакор», 2018. - 514 с.

14. Резніченко Г. С. Деякі проблеми виконання покарання у виді штрафу. Право і суспільство. Дніпро. 2018. № 2. С. 166-171.

15. Сіренко К. Ю. Напрямок реформування системи виконання покарань та приведення її до європейських стандартів/К.Ю.Сіренко//Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2018. - № 1. - С. 35-46.

16. Степанюк А. Х. Втілення міжнародних стандартів у практику діяльності кримінально-виконавчої системи України: Монографія. / А. Х. Степанюк, І. С. Яковець; Акад. прав. наук України. Ін-т вивч. пробл. злочинності. – Х.: ТОВ «Кроссроуд», 2007. – 184 с.

17. Чудик Н. О. Проблеми відбування покарання у виді арешту в Україні / Н. О. Чудик, К. А. Мудрик // Право і суспільство. - 2016. - № 2(2). - С. 175-179.

18. Яковець І. С. Прозміст деяких принципів кримінально-виконавчої діяльності персоналу органів та установ виконання покарань України / І. С. Яковець, І. М. Василюк // Кримінально-виконавча система: Вчора. Сьогодні. Завтра. - 2017. - № 1. - С. 190-199.

19. Яковець І. С. Проблеми обмеження сімейних прав засуджених при виконанні покарання у виді позбавлення волі / І. С. Яковець // Вісник Кримінологічної асоціації України. - 2015. - № 1. - С. 266-279.

Інформаційні ресурси

<http://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України

<http://portal.rada.gov.ua/> - офіційний портал Верховної Ради України

<http://www.kvs.gov.ua/> - офіційний сайт Державної кримінально-виконавчої служби України

<http://www.kvs.gov.ua/> - офіційний сайт Державної пенітенціарної служби України

<http://www.president.gov.ua>. – офіційний веб-сайт Президента України

<http://www.kmu.gov.ua> – офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України

<http://www.mvs.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України

<http://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний веб портал судової влади в Україні
<http://www.scourt.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховного Суду
<http://www.gp.gov.ua> – офіційний веб-сайт Генеральної прокуратури України
<http://www.minjust.gov.ua> – офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України
<http://www.reyestr.court.gov.ua> - веб-сайт єдиного реєстру судових рішень в Україні
<http://www.nbuv.gov.ua> – веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
<http://www.catalogue.nplu.org> – веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України

Навчально-методичне видання

Автори:

**Зоряна ЗАРАДЮК
Вікторія КОНДРАТІШИНА**

КРИМІНАЛЬНЕ-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Видання друкується в авторській редакції